

שב"צ

לומדים תורה ובכף

השב"צ פוזן בשיגור גנאלוג פאנדל באינטרנט, ומופיע באגר ישיבה קדיש משה, באגר "ישיבה" ובפייסבוק.

שבת בצהריים
חיי שרה | 384
אחרי שתגמרו,
תוכלו בבקשה להעביר
את השב"צ
לזה שלידכם או לגניזה?
תודה.

פתוח! אפשר להל... בבקשה אל תשחק במשחק שלי' ט'

מחילה אם אני לא כותב מספיק מכובד. אני מנסה. ואם אני בכל זאת לא מצליח כל הזמן, זה כי רק כך אני יכול להעביר את הדברים שגם אתה רוצה שאעביר. בבקשה אל תסתכל בקנקן. תן בי אמון. אני רק מציג הצגה. אולי אתה חושב שאני לא יכול. אני לא רוצה. תצטרך לקבל את זה שאני לא רוצה, אבל דע בכל לבך שאני יכול. ואל תנמך את הרף מתוך מחשבה שאז אני אצליח. אם ארצה, אדלג מעל משוכות גבוהות יותר מפיסגת דמיונותיך. אם לא, הורדת הרף רק תערער את הביטחון שלי שמה שאמרת לי הוא האמת היציבה גם כשאני לא עומד באמת המידה שלה. כשרק תהיה יציב, כבר נתת לי הרבה. יכול להיות שאהיה יציב בדרכי שלי, שייטכן שתלך ותתרחק מזו שלך, אבל רק אם המגדלור שלך יעמוד במקומו ולא יגלוש לכיוון כל ספינה טועה, יש סיכוי שהספינה תחזור למסלול יום אחד. זה לא אומר להיות ראש בקיר. אתה יודע איך לנווט. וגם כשלא, לימדת אותי שלא הכל אתה יודע ושאתה עושה את המקסימום. ומי ששם אותך בסיטואציה הזו, לא דורש ממך יותר. כואב לי לראות אותך אוכל את עצמך על מה שלא אתה אשם בו. שיהיה לך בהצלחה, אבא. ההצלחה שלך היא גם ההצלחה שלי.

תארו לעצמכם ש:תפילת שמונה עשרה. מישהו לידכם מתפלל בקול, ומפריע לכם להיכנס לתוך המילים. מבלי משים גם אתם מתחילים להגביר טיפה את הטון, ואז מתלבטים אם זה מותר.

אז מה עושים? בכל חלקי התפילה, יש להתפלל בקול מספיק כך שישמע את מה שאומר. לקרוא רק עם העיניים זה "לא נחשב". תפילת שמונה עשרה שונה מהשאר. עניינה של תפילה זו עמוק ופנימי ביותר, ודבר זה מתבטא גם בצורת אמירתה. לרוב הפוסקים ע"פ הפשט וכך דעת המשנה ברורה והילקוט יוסף, צריך להתפלל אותה בלחש כך שרק הוא ישמע, ומי שלידו לא. לרוב הפוסקים ע"פ הסוד (וכך דעת הרב אליהו), צריך שאפילו המתפלל עצמו לא ישמע את קולו, אלא רק יחיד את האותיות בשפתו. מי שמתקשה לכיון בלחש ורוצה להתפלל בקול כדי להתרכז יותר, אם הוא מתפלל ביחידות - רשאי, ואם הוא מתפלל בציבור - לא יתפלל בקול, כדי שלא יפריע לאחרים. ובמקרה כזה, עדיף להתפלל במניין בלחש למרות שמכוון פחות, כי התפילה במניין מתקבלת.

לשמור ולעשות

חיוננו של שב"צ

לנעת בשודש

השאלה?! היא אמרה. "אנחנו לא שגי בוגר", אמרתי. "מה יש? ישבו חץ הפספס! אין חץ סבגא. ביום שישי נסענו כולנו אירושלים, בדרך רקו 160. יצאנו מוקדם כדי לא ארטיג ברעלג האחרון. כשישי ים של אנשים, כדאי ארטיג מוקדם. במיוחד בחורף, כשלבג נכנסר באמצע יום שישי... איכשלה לבג חברון זו גמיד השבג כמעט הכי מוקדמג, אם לא הכי מוקדמג. "אוווו! מה שלומכן?" סבגא פתחה אג פדג, "בדרך פי", חניג בשל כולן. "בואו, גיכנסו", היא אמרה, "הכנני אכן משלהו אכאול". "יש קוסקוס אדג", אמרתי אכן. "מה ידגי? יש חריימה!" סבגא קראה אדג בשמו. "כן, אבל פן אשכנצויג, פן לא מכידוג חריימה, אז אני אאמרג אפן שזה דג". "אז מה שפן אשכנצויג? שיכידו חריימה! בואו". נכנסנו. מזויג המבט קאטיג אג המבטים של החברוג שלי אכן הכיוויים, וברעלג אחד נפל אי אסימון. המקרר, סבגא וסבגא מאדז מלוד פלשט וישן: הריפוט, פמקרר, גמאונג... אני רעיוה אכג מעזיו אפס. חברוג שלי לא. מוזלם לא פרעלגי לא נוח הביג של סבגא. כזא גיגה הפעם הראשונה. אף אחג לא אמרה מיוה, אבל אני פרעלגי מה חובר אפן הפנים. האמג שהגבייטיג. סבגא הושיבה אגנון איד השלוחן של המטבח ניסבא

ישגה אכן אג השלוחן. לא, אג אגאמאצויג ארטיג אכא אחג פר של קוסקוס אדג ברטב. מעדן של סבגא. חבגי אג פדג, וקוסקוס פיג אי קצג יבל. הגבייטיג שלאני מגבייטיג בסבגא וסבגא שלי. "איך מעזיגים מפה לאוטובוס אקרייב?" שאלה חגיג. "אני בודגת", אמרה רננה ופתחה אג המאג איט. "ממש טעיג!" אמרה חגיג. "אכאול, אכאול! יש חדג סיר שלם", אמרה סבגא. "הכזים האלה נראים מפעם. היום אין כאלה. זה מהחגונה שלכם?" שאלה פודי אג סבגא שלי. "קצג אחרי", צחקת סבגא. אני מיואלי פי קוסקוס. הפתחה שיחה בין סבגא אפן החברוג שלי. מגישה סבגא הסבכה חץ השלחן: "לבג נכנסר היום מוקדם, מגי גטיגי?" "אנחנו חדג מעזיו ויצאלי, אמרתי, "אלו גבאטי, אקשג כשנעזיג". "גם כשחלנו חץ האוטובוס. וכדאי קצג ארעדר. לא שלאני מערשג אגכן, אבל שגספיקו ארטיג...". הפסקנו ארטיג. במחנה בויג לבג אחרי גפאופ, אמרה אי חגיג: "זה מצבך אי קצג אג הביג של סבגא שלך". שגקתי. "יש משלה מיוחד דברדים חגיקים", היא הוסיפה, "גם באנשים של פעם. אני קצג מודרניג אבל משל באנן. יש פרבה מה אקחג מהם". נפרדנו מהבאג ויצאנו. לשי"צ שלום, גאזי.

בצאוי אקראן

כי רצית
 מה עושים כשמשוחררים ממחוייבות?
 בפרשה אברהם מחפש שידוך ליצחק. הוא קורא אליעזר ומשביע אותו שלא ייקח כלה לבנו מבנות הכנעני, אלא ילך למשפחת המוצא של אברהם ושם יחפש רעיה ליצחק. אליעזר מברר מראש מה לעשות במקרה שייתקל בסירוב. אברהם אבינו לא מוכן לשמוע על כך שיצחק יעזוב את ארץ החיים ויילך לניכר, ואומר שבמקרה של סירוב, אליעזר משוחרר מהשבועה. מה כן? רש"י מגלה: "קח אחת מבנות ענר, אשכול וממרא" - בני בריתו הכנענים של אברהם שגרו לידו.

אליעזר הולך, מוצא את רבקה, מוזמן לביתה ומספר לבני משפחתה על שליחותו ועל חסדי ה' שליוו אותו עד כאן. עבד אברהם הנאמן מסיים את דבריו באמירה: "או שרבקה תבוא איתי, או שתגידו לי, ואפנה מינה או שמאלה". רש"י מפרש שכונתו לאגפים אחרים של משפחת אברהם: לוט או ישמעאל.

אבל הוא קיבל מאדונו תכנית חלופית אחרת למקרה של סירוב! נכון. אבל מדובר בעבד אברהם. והוא, כמו אדונו... נחזור לרגע לסוף הפרשה שעברה. אברהם מגיע עם יצחק בנו להר המוריה, עוקד אותו ואוחז במאכלת. מלאך ה' מבהיר לו שלא להרוג את יצחק. מה עושה אברהם אז? הוא נשלח למשימה על-אנושית, הלך איתה עד הסוף, ובסוף מקבל ביטול.

מה שאברהם עושה זה מסתכל מסביב, רואה איל ואותו לוקח לקרבן לה'. הוא היה יכול להתקפל ולחזור הביתה. לא ציוו אותו כלום מעבר להעלאת יצחק לעולה ולאיסור הפגיעה בו אחר כך. אבל אברהם הוא איש החסד, הוא חי במידת החסידות. הרמח"ל כותב במסילת ישרים שההבדל בין צדיק לחסיד הוא שהצדיק עושה מה שציוו אותו, והחסיד עושה גם מה שלא. מה שהוא יודע שיעשה נחת רוח לקונו, הוא עושה. כמו חסד, שנותנים מרצון טוב גם כשאין מחוייבות.

אברהם אבינו רצה להעלות קרבן לה'. אם לא יצחק, אז משהו אחר. בדומה לו ובהמשך אליו, אליעזר עבדו נשלח להביא כלה ליצחק. הוא ניסה, הלך לאור כשדים, מצא את רבקה ומבקש שיתנו אותה לבן אדונו. במקרה שיסרבו והוא ייוותר ללא הכלה המיועדת, הוא לא מוותר על השליחות. יצחק צריך כלה. הוא יכול לחזור הביתה, אבל הוא יודע שאברהם לא מבסוט מהכנענים. אז הוא ימשיך וילך ללוט או לישמעאל וימצא מישהי שתתאים.

כך נהג עבד אברהם, שחי עם איש החסד ולמד ממנו. ואנו? אנו בניו של אברהם. הדי.אן.איי שלו מוטבע בנו. והידיעה הזו יכולה לשחרר מאיתנו הרבה מאוד מעשים שלמען האמת, אנחנו לא חייבים לעשות. אבל אנו רוצים.

מי בעל החיים הכי חזק?
לא יודע. האריה? גורילה?
 ואיזה בעל חיים מגיע הכי גבוה?
ג'ירפה, או קופיף. ובעל החיים הכי חכם זה הדולפין והכי שמן זה פילה בהריון.

אני חושב שלאדם יש יותר כח מאריה וגורילה גם יחד, ולגבהים שהוא הגיע, יכאב לג'ירפה הצוואר אם היא תנסה להרים את הראש להסתכל לכיוונם. כי הוא בעל החיים הכי חכם.
ומה עם השמן?
 לא בטוח שאנחנו הכי שמנים, אם כי אכילה מופרזת היא מכלה שלא בטוח שקיימת אצל שאר בעלי החיים.

אוקי, אבל אני חושב שזה ביזיון לאנושות לשים אותה בקטגוריית בעלי החיים.
 גם לאדם יש חיים, אם כי יש בו קומה נוספת שמרוממת אותו יותר מהיצורים שהם רק בעלי חיים - הקומה האנושית. הדעת והדיבור.

חלק מהחיים שלנו נמצאים בקומת החיים הראשונה - אכילה, שינה, תנועה ממקום למקום, וחלק - בקומה העליונה יותר: התלבטויות, בחירות, שחנ"שים, לימוד... וכמובן שהשכל נמצא גם בקומה הראשונה: אפשר לאכול בצורה מושכלת ולהיות בעל החיים שמגיע לו צל"ש על כך שהוא במימדיו הטבעיים, לישון בצורה נכונה ויעילה (על המיטה נורמלי כמה שעות, ולא לנקר שלושת רבעי יממה...) ועוד. בגלל הקריטיות של הדעת בחיים שלנו, הדבר הראשון שמבקשים עליו בתפילת העמידה הוא הדעת.

תגיד, יש קשר בין העובדה שאנו בני דעה לבין זה שאנחנו עומדים, ולא מכופפים כלפי מטה כמו בעלי החיים?
 יכול להיות. קומה זקופה מעידה על כך שיש למעלה ויש למטה, למעלה מכל האיברים נמצא המוח, מרכז פיקוד שמכוון את כולם - כל אחד לפי תכונתו וייעודו - כדי לפעול יחד כמערכת משולבת למען המטרה הגדולה שממלאת בערך את חיי האדם. יש איברים שונים שכולם מונהגים על ידי הראש למעלה.

גם לבעלי החיים יש ראש שמוביל, מקדימה.
 נכון. גם הם מתקדמים: הם אוכלים, הם מתרבים, הם תורמים תרומה מסויימת לעולם. אבל בן אדם שואף בתוכו למשהו מעבר לכך. אדם, גם אם הוא ינוע קדימה כל החיים ויעשה משהו עם עצמו ועם מה שקיבל, משהו מהותי בחיים שלו יתפספס אם הוא לא יתרומם קצת יותר גבוה, אם לא יתקרב קצת יותר למקור שלו בכוח בחירותו על פי השכל, ויתקדם גם כלפי מעלה.

שעת סיפור

בביתו של ה"חזון איש" זצ"ל היה בית כנסת, והוא היה נוהג להתפלל בו 'מנחה גדולה' בשעה 12:30, בין בחול ובין בשבת. פעם אחת היה קשה לכנס מניין למנחה בבית הכנסת שבביתו. רק בשעה 12:45 נמצא העשירי למניין. פנה אליו גיסו, רבי שמואל גריינימן זצ"ל, ושאל: "הזמנתי לביתי לשעה 13:00 אדם אחד. והנה, בגלל האיחור בתפילת המנחה, בוודאי אתאחר להופיע לפגישה, ואותו אדם ימתין שלא כפי שקבענו". השיב לו ה"חזון איש": "מי שדבוק במידת האמת, אין כאן אצלו שום צל של שאלה. יתבטל המניין, אך מדיבור האמת לא תזוז!!!" ואכן באותו יום ה"חזון איש" לא התפלל בשעה הקבועה.

לע"נ ר' ישראל בן קלמן קלונימוס ז"ל
 לע"נ ר' ישראל בן אברהם צבי ז"ל
 לע"נ הרב משה לוי זצ"ל
 לזכות כל עם ישראל

המשב"צת:
כתיבה ועריכה: חיים ברנסון.
עיצוב גרפי:
 עיטור - סטודיו לעיצוב גרפי.
איורים: אריאל חצרוני.
 תודה לצביאלי סקולניק.
 falmarooo@gmail.com

(ע"פ "מדבר שקר תרחק - סדרת תיקון המידות")
 יהודי צריך ללכת עם שני פתקים בכיס, האחד: "בשבילי נברא העולם", השני: "ואנכי עפר ואפר".
 (ר' מנחם מנדל מקוצק זצ"ל)

מוצאי שב"צ

